

литература става актуален през ХХ в., особено през втората му половина, и то главно в големи държавни образувания като СССР и САЩ. В първия случай, до голяма степен това става чрез държавно организирани и контролирани механизми, във втория - чрез дейността на група автори, които решават да разкрият своите еврейски корени и да акцентуват върху тях: Сол Белоу, Бърнард Меламед, Филип Рот. Изброявам имената, за да стане ясно, че те нямат аналогия в български контекст, не само като качество на творбите, но и като съзнателно навлизане в еврейските традиции, в някои случаи и чрез отхвърлянето им. Разбира се и по-рано етнически евреи в САЩ са създавали значителни творби (например Исак Башевич Сингър) и особено днес (Дж. Селинджър, Н. Мейлър, Дж. Хелър), при това белезите на „еврейството“ присъстват в техни творби, но и критиката поставя акцента върху Белоу, Меламед и Рот, и свързва възникването на явлението със следвоенния период, като го определя като едно от важните събития от това време /6/.

През Средновековието проблемът с малцинствата и въобще с общностите стои по съвсем друг начин, претърпява развитие и предполага специално разглеждане. По един начин стои той във времето, когато съществува самостоятелна българска държава, по друг начин - когато тази държава с нейните институции липсват. За целия период несъмнено основен идентификационен белег е религията и съществуването на общности трябва да се търси по линията на две основни разграничения и техните подразделения: От една страна е разделението християнство (православие) и други вероизповедания и ереси, свързано и с вътрешни диференциации (например исихазма), които дават отражение и в словесността. От друга страна словесността и културата се стратифицират социално, като тази стратификация най-общо може да се представи с опозициите *официално - народно, високо - ниско* и пр. И в двата големи типа разделение се наблюдават и териториални варианти, свързани с различните средища и етнографски области.

Епохата на **Възраждането** заварва толкова дълбока фрагментираност на обществото като цяло, не в класов, а в териториален смисъл, че проблемът за общата идентичност стои драматично. Основната посока на движение е центростремителна и се свързва с единението, като разслояването минава на заден план. Едва към средата на века в културата започват нови по тип диференциации, които довеждат и до възникването на някакви общности, които се образуват както по традиционните механизми (по линията на вероизповедални различия, около манастири), така